

Tilburg zaait gebiedseigen inheems mengsel

‘Als je het goede mengsel inzaait, kun je het rendement in de biodiversiteit verhogen’

In de gemeente Tilburg wordt al een aantal jaren een zelf samengesteld kruidenmengsel ingezaaid. Maar de samenstelling bleek niet optimaal. Tijdens de Vakbeurs Openbare Ruimte raakte stadsecoloog Mischa Cillessen in gesprek met de inheemse zaden- en plantenkwekerij Cruydt-Hoeck, die niet één, maar zelfs twee mengsels voor Tilburg had klaarliggen.

Auteur: Heidi Peters

‘Voorafgaand aan de vakbeurs lazen wij al over de gemeentemengsels van Cruydt-Hoeck en dat was de aanleiding om de kweker tijdens de beurs te bezoeken,’ vertelt Mischa Cillessen, al 24 jaar ecooloog bij de gemeente Tilburg. ‘We zochten al een tijdje naar een betere samenstelling van ons eigen mengsel en kwamen er niet helemaal uit. Cruydt-Hoeck had er twee: een mengsel voor de zandgronden en een voor de leemgronden. Omdat leemgronden bij ons beperkt aanwezig zijn, hebben wij van de mengsels, na het bestuderen ervan, één meng-

sel gemaakt. Ook vanuit de gedachte dat meer keuze ook eenvoudiger kan leiden tot meer fouten. We hebben de zadenmengsels gecombineerd en er enkele soorten uit laten halen. Bijvoorbeeld de hele hoge soorten die het zicht blokkeren of eerder omvallen, waardoor bewonersklachten kunnen ontstaan. Wij hebben nu één mengsel dat zowel binnen als buiten de bebouwde kom wordt ingezaaid.’

Inzaaien? Nee, tenzij!

Het Tilburgse mengsel bevat iets meer dan

veertig inheemse soorten. Binnen de stad is toegestaan om aan het mengsel wat extra eenjarigen toe te voegen omdat deze eerder een kleurrijk beeld geven. ‘Ecologisch hoeft het voor mij zeker niet, maar in de stad speelt immers ook vaak een beeldkwestie,’ vindt Cillessen. ‘Het liefst zaaien we niet in. Ons beleid is “nee, tenzij”, maar we maken wel eens uitzonderingen voor bijvoorbeeld braakliggende grond in de stad en je wil ook inwoners meekrijgen in je aanpak.’

Zo zaait Tilburg nog weleens afrikaantjes in plantvakken als tijdelijke maatregel op het moment dat het plantseizoen al voorbij is. Op deze manier zorgen ze ervoor dat de anders kale plantvakken er tijdens de zomerperiode ook aantrekkelijk uitzien. ‘Als ecooloog wil ik daarvan af. Het ziet er best leuk uit, maar de biodiversiteit kan zo veel beter.’

Bestekteksten

Tilburg werkt voor het beheer samen met drie vaste aannemers en daarnaast zijn er uitvoer-

Voorbeeld van een
kruidenmengsel van
Cruydt-Hoeck

ders die met projectontwikkelaars meekomen. Cillessen wil dat iedere partij alleen nog het gebiedseigen Tilburgse mengsel inzaait. Hij legt uit: 'Qua bestekteksten blijkt dat niet mogelijk of lastig te zijn. Een mogelijkheid is dat wij ervoor zorgen de mengsels zelf in huis te hebben en de toelevering verzorgen. Dat moeten we nog uitzoeken, want we hebben ons mengsel dit voorjaar bepaald en het is allemaal nog pril.'

Bij de selectie van de gebiedseigen soorten in het mengsel staat voor Cillessen biodiversiteit voorop. Daarna komen veiligheid en esthetiek. 'Veiligheid is vanzelfsprekend erg belangrijk. Daarom zaaien we koppen bij verkeerslichten niet in óf ze worden veel vaker gemaaid. Beeld staat weliswaar voor mij op de derde plek, maar is niet minder belangrijk omdat we de commitment van de inwoners nodig hebben. We hebben weleens mengsels ingezaaid waarbij de buurt begon te morren. Dan loop je het risico dat uiteindelijk gras terug moet komen. Dan doen we dus iets niet goed in de communicatie; die is erg van belang. Inzaaien kan waardevol zijn, mits je de genetisch goede spullen inzaait. Dat is ook de reden dat wij nu met een partij als Cruydt-Hoeck werken. Voorheen wist je dat sommige mengsels zaden bevatten uit het buitenland.'

Breed mengsel

Het Tilburgse zadenmengsel bevat, naast vaste soorten, ook een- en tweejarige soorten. Cillessen is zich ervan bewust dat niet alle planten en kruiden overal zullen opkomen. 'Dat is altijd. Als je een breed mengsel opstelt, dan heb je soorten die van droog houden en die van nat houden, van voedselrijk of van voedselarm. En dat is prima. De soorten die het op de ingezaaide plek niet fijn vinden, zullen verdwijnen, maar het elders heel goed doen. Zo hoort een zadenmengsel naar mijn mening ook te zijn. Het is dan ook geen mengsel voor natuurgebieden, maar voor berm, parken, plantvakken en dergelijke. Waarbij ik ernaar streef om een goede mix te hebben van kruiden, struiken en bomen in de stad, want deze planten en kruiden vormen de stapstenen van de ecologie in de stad.'

Uitdeelzakjes voor nieuwkomers

De gemeente Tilburg neemt nieuwe inwoners al direct mee in de ecologische aanpak van de stad. In het welkomspakketje dat alle nieuwe inwoners krijgen, is een zakje van het Tilburgse zadenmengsel opgenomen. 'We vragen zo aandacht voor de biodiversiteit. In het pakketje zit ook een mogelijkheid om een geveltuintje aan te vragen, waarvoor het zaad gebruikt kan wor-

Nieuwe inwoners krijgen een zakje Tilburgs zaaigoed en kunnen een geveltuintje aanvragen

den. Ik merk dat ook andere afdelingen deze zakjes op verschillende momenten inzetten.' Hij vervolgt: 'Het kan goud waard zijn om in te zaaien. Het is een eenvoudige manier waarmee je hele grote sprongen kunt maken in de biodiversiteit. Maar: het gaat niet alleen om wat je inzaait, maar wat erop afkomt, dát is van belang. We hebben veel meer insecten nodig. Hier komen zoveel bestuivers op af! En daarnaast ook weer andere dieren die van het groen eten. Als je het goede mengsel inzaait, dan kan het rendement heel hoog zijn. En met het goede mengsel bedoel ik dus niet uitheemse zaden waarmee je de natuur aan het vervalsen bent.'

Biotopen in de stad

'Het kan zijn dat we in de komende jaren toch nog wat aanpassingen doen; de tijd moet dit uitwijzen. Voor nu denken we dat dit het ideale mengsel is voor Tilburg. Cruydt-Hoeck adviseerde ons het mengsel zelf ook goed te bestuderen en te bekijken. Zij hebben het mengsel op ons verzoek iets aangepast tot wat we nu hebben. Er is in Tilburg een stadsnatuurkaart gemaakt waarop ecologische verbindingen, biotopen, zijn aangegeven. Ook deze moeten allemaal ecologisch beheerd worden en ik verwacht dan ook dat ook dáár het mengsel deels ingezaaid zal worden. Op die plaatsen gaan we de biodiversiteit ook daadwerkelijk meten.'

'Het is belangrijk dat wij ook de inwoners meekrijgen in onze aanpak'

BE SOCIAL
Scan, lees & deel!